

GİRİŞ

Çalışmanın ana konusu, Kıvanç Nalça'nın yazmış olduğu Büyü Düğüm adlı oyunun, performans olarak hazırlanmasına karar verme aşamasından sonraki prova sürecini kapsar.

İlk aşamada, öğrendiklerimizi ilk defa karşılaştığımız bir metin aracılığıyla pratiğe dökülebilmek için, iki oyuncu arkadaşım ve çalıştırıcı-yönetmenimizle bu oyunu seçtik. Provaların süreç analizleri, programda aldığımız dersler ve öğrendiklerimiz çerçevesinde yapılmıştır.

Çalışma sürecinde hedeflediğimiz temel amaç, metnin bütünlüğüne paralel 'an' yaratmak ve karakterin tutarlılığının devamlılığını sürdürmektir.

Metin çözümlemesinde klasik dramaturgiye ağırlık verildi. Süreç kısmında ise, oyundaki her repliğin, oyuncu iç monoloğuyla birleştirilip, duyu belleğini harekete geçirmeyi hedefleyen bir yöntem izlendi.

Yazar, geçmiş travmalarına dönük yaşayan bu iki kadını, 'an' ı yaşayabilecek özgürlüğe kavuşturmak için, onları birbirlerine sağaltma yolunu seçmiştir. Oyun içinde oyunu barındıran bu metin, oyuncu olarak bize farklı çalışma biçimi açısından özgürlük sağladı. Katmanlı çözümleme gerektiren bu oyun, oyunculuk için bol malzemeye sahipti. Psikolojik temelli bir çalışma yöntemine girmeden, ama oyun kişilerinin derinliklerini de es geçmeden yaptığımız çalışmalar doğrultusunda güzel olanı göstermeyi, akıl, irade ve duyu bütünlüğünü sağlayarak, kaba olandan uzaklaştırmayı denedik.

Oyun, her ne kadar üç kişiden oluşsa da, aslında iki kadın karakter üzerine inşa edilmiştir. Bu iki oyun kişisi, hayatlarına girmiş, ya da hayatlarının bir parçasını oluşturan, ama nesnel olarak yanlarında olmayan, şu anki durumlarının sebebi olarak gördükleri erkekleri, birbirlerine oynayarak, gerçeğe yüzleşebilme cesareti bulmuşlardır.

Oyunda, travmalara sebebiyet veren olayların öznelere, hep duygudan yoksun, kaba tavırlara ve düşüncelere sahip erkeklerdir. Kendileri için çıkış arayan bu iki kadın, birbirlerinden farklı deneyimlere sahip olduklarından hayattaki beklentileri de farklıdır. Genç Kadın, seçme hakkı sonucunda (çocuğunu seçmiştir) kaybettiği adamı ve belki de hayata tekrar bağlanabilmek için “umut” unu beklerken, İhtiyar Kız ise artık seçme şansının olmamasına rağmen, kendi seçimiyle kaybettiği “hayat”ının erkeğini beklemektedir. Aynı evde yaşayan bu iki kadının ortak paydası bu bekleyiştir. Yaşça büyük olan İhtiyar Kız fallar ve büyülerle çıkış yolu ararken, Genç Kadın ise Freud okuyarak bilimsel çözümler bulmaya çalışmaktadır. Bu farklı iki kadın, oyun boyunca birbirleriyle didişip dursa da, aslında yaşadıkları bu zor durumdan kurtulmak için birbirleriyle amansız bir dayanışma içindedirler.

Aşağıda yer alan bölümler çalıştığımız Büyü-Düğüm adlı oyunun metin çözümlemesi, karakter analizleri, süreç çalışma ve değerlendirmeleri yaklaşık on beş provayı kapsamaktadır.

1 - METİN ÇÖZÜMLEMESİ

1.1. OYUNUN GENEL ÇÖZÜMÜ

Büyü-Düğüm adlı oyun, yazarı Kıvanç Nalça'nın tanımlamalarına (oyun içinde oyun / fantezi / gündüz düşü / arzu tatmini) ek olarak psikodrama , sağaltma oyunu olarak ele alınmıştır. Oyun tek perdeden ve dört tabloda oluşup, Genç Kadın, İhtiyar Kız, Sigortacı olmak üzere üç karakter arasında geçer. Bütün olay örgüsü İstanbul'da yıkılmaya yüz tutmuş, İhtiyar Kız' a ait olduğu metindeki ipuçlarından anlaşılan ahşap bir evin oturma odasında geçer. Tarih olarak da günümüzde geçmektedir. Birinci tabloda zaman öğle saatleri olarak belirtilmiştir. Dört tabloda oluşan oyunun tabloları arası geçişler ışıkla sağlanmıştır. Metin aynı evde yaşayan teyze ve yeğen arasında geçen diyaloglar merkezlidir. Genç Kadın olarak ve İhtiyar Kız olarak adlandırılan bu karakterlerin, oyunda kendilerine verilmiş bir isimleri olmadığı gibi yaşlarına dair de net bir bilgi yoktur. Metinde karakterlerimizin anlattığı kişilerde anne, baba, kız, erkek, vs. gibi sıfatlarla anılmaktadır.

Genç Kadının fakülteyi bitirmiş olması ve İhtiyar Kız'ın Genç Kadın'ın teyzesi olmasından çıkarsadığımız kadarıyla İhtiyar Kız ellili yaşlarının sonlarında, Genç Kadın ise yirmili yaşlarının ortalarında:

İhtiyar Kız:“Eskiden öyle miydi? Fakülteye diye çıkıp, gece yarıları zor bulurdun evin yolunu...”(95) *

Genç Kadın: “Eceliniz tuzdan olacak teyzeciğim”(92)

Aşağıdaki bölümde oyunun her iki kahramanı ve sigortacı ayrı ayrı ele alınarak analiz edilmiştir. Ancak analizde ağırlık özellikle oynadığım “Genç Kadın” rolüne verilmiştir.

1.1.1. Genç Kadın

Genç Kadın annesini küçük yaşlarda kaybetmiştir. Üniversite yıllarını teyzesiyle geçirdiğinden uzun bir süredir onunla yaşadığı aşıkardır.

“Neredeyse altı aydır, kapıdan dışarı çıkmadın. Eskiden öyle miydi? Fakülteye diye çıkıp, gece yarıları zor bulurdun evin yolunu...” (95)

Teyzesinin yanında yaşamaktadır. Genç Kadın yakın bir zamanda çocuğunu kaybetmiştir. Bunun travmasını yaşamakta ve karnına yerleştirdiği bir yastıkla hala hamile gibi davranmaktadır. Bebeğinin kendisi yüzünden öldüğü düşüncesiyle suçluluk duygusundan sıyrılamamaktadır. Soru sorulmadıkça ve teyzesi onu zorla sohbetine ya da oyununa katmadıkça konuşmamaktadır. Genç Kadın Freud okuyarak beklemekte ve bazen teyzesinin isteğiyle ona fal, büyü işlerinde yardım etmektedir.

İhtiyar Kız tuzlu kurabiyelerini yiyip istiareye yatar. Bunun amacı rüyasında kısmetini göreceğine duyduğu sonsuz inançtır.

Fakat bu durum Genç Kadın’ın canını sıkılmaktadır, çünkü İhtiyar kız Yaşının farkında değilmiş gibi sağlığına dikkat etmemektedir. Genç Kadın İhtiyar Kız’ı uyarmadan duramaz:

* Sergilediğimiz “Büyü-Düğüm adlı oyun metninden yapılan alıntılar, sadece sayfa numarasıyla belirtilmiştir. Sergileme için şu metinden yararlanılmıştır.Kıvanç Nalça, “Toplu Oyunları 1”,Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları”,İstanbul 2004,(s 89/122)

“Eceliniz tuzdan olacak teyzeciğim.”(92)Dün yaptığımız o tuz zehiri kurabiyeler daha bitmedi ki.”(92) “Ne yapacaksınız yine o tuzu... Size kaç kere söyledim, eceliniz tuzdan olacak.”(95) “Bakın bu doğru. Tuz sizin için çok zararlı.”(108) “Unutmayın, bu sefer tuz yok.” (117)

Fakat İhtiyar Kız’ın bundan vazgeçmeye niyeti yoktur. Ama Genç Kadın İhtiyar Kız’a bunun bir faydası olmadığını hatırlatmaktan kendini alamaz:

“Eee ne gördünüz bu sefer rüyanızda?” (92) “Neye yoruyorsunuz peki? (...) Rüyanızı...”(108) “Şu demin uyuduğunuzda gördüğünüz, sizi susuzluktan kurutan rüyanızı diyorum, neye yoruyorsunuz?” (108)

Genç Kadın, kendisine sinirlendiğinde annesiyle kendisini sürekli kıyaslayan teyzesine genel olarak, kırılma da, gücense de tepki vermemekte, çoğu zaman da bunu başarabilmek için oradan kaçmaktadır ama bazen de karşıt tepkisini verir:

“Annem küçük şeyleri önemserdi hep. Ben annem gibi değilim.”(92)

Genç Kadın beklemekte, beklerken sıkılmakta, sıkılınca da kitap okumaktadır;

“Sanki ben beklemiyorum”(96)

“Hep aynı şeyler... Dönüp dolaşıp, mercimek, tavuk, ıspanak, patates... Bir de tuzlu kurabiye... Canım farklı bir şey istiyor ama yapacak hiçbir şey yok...”(92) “Canım değişik bir şey istiyor ama yapacak hiç bir şey yok ki...”(109)

İhtiyar Kız : “ Ne okuyorsun sen yine?”

Genç Kadın: “Freud.”

İhtiyar Kız: “Niye?”

Genç Kadın: “Beklerken canım sıkılıyor.”(95)

Aynı evde yaşayan bu iki kadın birbirleriyle didişip dursalar da, koltuk değneği olmuşlardır birbirlerine. Genç Kadın'ın İhtiyar Kız'a Şefkat duygusu yoğunluktadır:

“ Bunları düşünmeyi bırakın da uyuyun biraz.” (99)

Genç Kadın, Freud okuyarak beklemekte ve bazen de teyzesinin isteğiyle ona fal büyü mevzularında yardım etmektedir. Genç Kadın, İhtiyar Kız'a göre daha olgun davranmakta ve kendi çağının getirdiği her şeyi aslında nafile de olsa teyzesiyle paylaşmak istemektedir. Keşke her şey teyzesinin düşlediği kadar saf ve basit olsaydı, diye düşünür gibidir dinlemeleri.

Genç Kadın çalan kapılarla hiç ilgilenmez. Çünkü gelen ya pazarlamacıdır ya da yanlışlıkla çalan biridir. İhtiyar Kız'ın her seferinde aynı heyecanla kısmetinin geldiğine inanmasıyla birlikte hazırlanmasına usanmıştır. Ve gelen kişinin teyzesini istemeye gelen biri olmadığını anlatmak yorucudur, çünkü onları kovmakla suçlanacak kişi gene Genç Kadındır. Bu yaşanması kesin olan şeyi hafifletmek için Genç Kadın bazen küçük oyunlar oynamaktadır;

“İhtiyar Kız: “Neredeler?”

Genç Kadın: “ Kimler?”

İhtiyar Kız: “Yine kovdun değil mi onları?”

Genç Kadın: “Neden söz ettiğinizi anlayamadım.”

İhtiyar Kız: “Anladın.... Bal gibi de anladın.”

Genç Kadın: “Birini mi bekliyordunuz?”

İhtiyar Kız: “Kimi beklediğimi eşek gibi biliyorsun!” (98)

Genç kadın büyülere ve fallara çok da inanmamaktadır:

“Yine mi o garip fallardan biri?” (96)

Bu durumdan sıkıldığı zamanlarda teyzesine küçük de olsa haince ve alaycı davranmaktadır;

“Saat dokuzu geçti. (...) Hem yıldız da yok bu gece (...)Yok.(.....) Tek bir yıldız yok, ne garip... Belki de gece olmamıştır daha.” (109)

İhtiyar Kız istiareye her yattığında yardımına koşan geç kadındır. Teyzesinin rüyasında kısmetini görme fantezisini sevimlilikle karşılar fakat her seferinde uykusunda susuzluktan “su... su...” diye sayıklamasına dayanamaz. Biliyordur ki, İhtiyar Kız’a suyu verip uyandırdığında İhtiyar Kız yine karşısında kendisini gördüğü için sinirlenecektir. Tabii ki Geç Kadın, onun rüyasında kısmetini görmesini engellemek istememektedir(Teyzesi rüyasında ona su verenin kısmeti olacağı hurafesine inanmaktadır). O sadece teyzesinin iyi olmasını istemekte ve ona yardım etmeye çalışmaktadır.

Teyzesi kendi babasından bahsederken, onu çoğunlukla dinlemiyormuş gibi görünse de - ki bu İhtiyar Kız’ın mahremiyetine duyduğu saygıdan ona kendi varlığını farketmemeyi seçmesindedir- onu sağaltmak için söylediği verilere ihtiyacı vardır. Zaten İhtiyar Kız da dinlenmediğini düşündükçe daha çok hikayenin içine girmektedir. Geç Kadın, İhtiyar Kız’ın o yarattığı alanda yalnızken kendisini daha iyi hissettiğini ve hikayeyi iyice detaylandırđını düşünmektedir. Bu yüzden onun anlattıklarına fazla alaka göstermemekte, görünmez olmayı seçmekte ama detayları kaçırmamaya çalışmaktadır:

“İhtiyar Kız: Ah rahmetli babacığım... Nur içinde yatsın... Hayatta olsaydı ne de güzel hayra yorardı rüyamı... Eeee ne de olsa görmüş geçirmiş adam..’

Geç Kadın: Öyle...” (108)

Kendi acısını teyzesine dillendirmemektedir. Teyzesine kızdığında tepkileri genellikle sessizdir. Geç Kadın sakin, duyarlı, hüznü bir kadındır.Sağaltma sonrası dönüşümünde, iç huzurunu sağladığından daha neşeli ve ilgilidir.

1.1.2. İhtiyar Kız .

İhtiyar Kız ellili yaşlarında olmasına rağmen, yaşlandığını kabul etmek istemeyen bir kadındır. Belki de hayatta kaçırdığı ve kaçırmadığının sebebini de hep başkalarına bağladığı fırsatlar yüzünden zamanla pek yüzleşmek istememektedir. Hiç evlenmemiştir. Çünkü İhtiyar Kız, aslında annesinin büyüyle kapatmaya çalışıp da beceremediği namussuzluğunun cezasını çekmektedir. Ama hala kısmetiyle rüyasında karşılaşacağına ve kendisini istemeye geleceklerine inancı büyüktür. Çalan her kapıda, çeyiz sandığından çıkardığı kahve fincanlarıyla prova yapmakta ya da süslenmeye çalışmaktadır. İhtiyar Kız'ın babasının, aslında öz babası olmadığını ve yıllarca babasıyla olan ilişkisinde babasının onu piç olarak gördüğünü ve bu sebeple geçmişte İhtiyar Kız'a tutumunun kötü olduğu anlaşılıyor. İhtiyar Kız'ın, metin boyunca babasıyla ilgili anlattığı şeyler çelişkilidir. Babasını, onun camiden içeri adımını atmamasından (116) ve Cumhuriyet gazetesi okumasından anladığımız kadarıyla 'cumhuriyetçi' bir adam olarak (93) tasvir ettikten sonra, babasının, hayatta olsaydı rüyasını nasıl da hayra yoracağından bahsederek(108) bambaşka bir insan portresi çizmektedir. İhtiyar Kız hırslarına yenik düşebilen, rekabet duygusu fazla gelişmiş bir çocuk-kadındır.

1.1.3. Sigortacı

Sigortacı mesleği gereği, evden eve dolaşmakta ve bu gittiği evleri sigortalatmak için elinden geleni yapmakta olan bir erkektir. Sigortacı genç kadın ve ihtiyar kızın yaşadığı eve geldiğinde, onun için bu evin diğer evlerden hiçbir farkı yoktur; O, ev sahiplerini nasıl ikna edeceğini ve bu evi nasıl sigortalatacağını düşünmektedir. Aynı klişe şeyleri tekrarlamak yerine kendine bir hikaye bulmuştur ve ev sahiplerini bu şekilde etkilemeye yönelmiştir;

“tabii ki bu, yani bir sürü imza atmak sıkıcı bir iş. bu yüzden sizi eğlendirecek bir hikaye anlatmak isterim... Bana verebileceğiniz bir parça ipiniz var mı?”(114)

Sigortacının anlattığı hikaye çocukluktan bugüne bağlanan tam bir kaybediş hikayesidir;

“(…) Canım sıkılıyor demiştim ya, annem nedense, tıpkı bunun gibi bir ip tutuşturdu elime... Ben de baktım ipe... Baktım... Baktım... Nedense bir düğüm atmak geldi içimden... Bir düğüm attım... Bir düğüm, bir düğüm, sonra bir düğüm daha... Üst üste bir sürü düğüm... Hoşuma gitmeye başlamıştı bunu yapmak... Öyle çok düğüm atmıştım ki üst üste, kocaman bir şey olmuştu elimdeki... Sonra aklıma geldi; ‘Ağbi’ dedim ‘Bak, bu düğümü kimse çözemez’. Düğümümü aldı, baktı, ‘Ben çözerim’, dedi. Babam ikimize de harçlık verirdi, ama ben onları hiç harcamazdım. Hepsini biriktirirdim.. ‘Çözebilirsen, sana bütün paramı veririm’ Dedim. ‘Tamam’ dedi... Uğraşmaya başladı, ben de ona bakıyordum gülümseyerek. Düğümüne güveniyordum çünkü... Sonra bir baktım, ağabeyim benim o çözülmez düğümümü bir çırpıda çözüverdi... Çok üzüldüm... Sonra büyüdüm... Başka düğümler de attım, kimse çözemesin diye... Polisiye hikayeler yazdım bir süre... Ama çözdü herkes düğümlerimi. Ben de sigarayı bıraktım, sigortacı oldum.”(115).

İhtiyar Kız’ın kendisine çok bozulduğundan, onu karşı apartmana yönlendirdiğinden bihaber olan sigortacı teşekkür eder ve telaş içinde evden ayrılırken, ezberlediği ve sigortaladığı her evden ayrılırken tekrarladığı otomatik cümlelerini kurar;

“Artık güvence altındasınız. Geceleri rahat rahat uyuyabilirsiniz’(115)

1.2. OYUNA DAİR YORUMLAR

Oyun gerçek ve gerçeküstü arasında gidip gelen bir yapıya sahiptir. Yazar oyunda oyuncuya rejî vermektedir. Dekor, ışık, kostüm tasarımlarını oyunun içinde belirtmektedir.

Oyunun kahramanları travmalar atlatmış kişilerdir. Karakterlerin en belirgin özellikleri olarak psikolojik derinliklerini kullanmış, bunları yaparken de çeşitli simgeler kullanmıştır.

“ Büyü-Düğüm” adlı oyununun bulunduğu kitabın arka kapağındaki tanıtım yazısında, oyun, “erkeksiz kadınların umarsız çıkış arayışlarının öyküsü” olarak tanımlanmıştır. Fakat bizim bu oyunu ele alış biçimimiz yazarın erkek egemen söylemin içinde kurguladığı bu metni, tam tersi bir biçimde oynamaktı. Çünkü metin her ne kadar erkeksiz kadınların bundan çıkış arayışlarında umarsız olduğu iddiasında olsa da, kadınların sorunlarına çözüm ararken oynadıkları sağaltım oyununda herhangi bir erkeğe ihtiyaç duymadan birbirlerini iyileştirmeleri söz konusudur. Dolayısıyla metindeki tek erkek karakter olan sigortacıyı da, bir kadın oyuncunun oynamasında mahsur görmedik. Hatta bu bizim metni iyice erkeksizleştirmemize de yardımcı oldu. Metindeki kadınların sorunlarının sebebi, her ne kadar erkekler olsa da, çözümü erkeklerde aramayarak, erkek toplumunu eleştiren üç kadın dramaturjisiyle yola çıkıp metni ters çevirdik.

Metinde belirtilen mekan İstanbul’ da yıkılmaya yüz tutmuş, İhtiyar Kız’a ait eski, ahşap bir evin oturma odasıdır. Metnin yazarı Kıvanç Nalça’nın oyunculara verdiği mekan tasvirinde dediğine göre, ahşap zeminin tahta gıcırtaıları karakterlerin adımlarıyla harmanlanmalı ve seyirciye daha da geniş olarak mekanda gösterilmesi gereken bir televizyon, ortada duran bir sehpa ve karşı karşıya duran iki adet tek kişilik koltuk olmalı. Biz oyunu oynarken bu mekana bağlı kalmadık. Bir sehpa üç sandalye ve bir adet yatak kullandık.

Oyunda Genç Kadın, İhtiyar Kız ve sigortacı da geçmişlerini sorgulayan kişilerdir.

Genç Kadın’ın babasının yaşadığına dair metinde bir veri yoktur. Onun erkeklerle sorununun ana öznesi daha önce birlikte olduğu ve hamile kaldığı adamdır. İhtiyar Kız ise kendisinin lanetlendiğine inandığı büyü hikayesinde annesine suç bulmamakta ama bir taraftan

da babasını sürekli takıntılı bir biçimde oluamlamakta ve örnek alınacak bir erkek gibi anlatmaktadır. İhtiyar Kız hiç evlenmemiştir. Bunun sebebi de kendisini babasına affettirmektir. Çünkü İhtiyar Kız'ın annesinin yapmış olduğu suçun cezasını annesi gibi olmadığını kanıtlayarak ödeme yolunu seçmiştir. İhtiyar Kız'ın hayatında takıntı yaptığı bir başka ana özne de Genç Kadın'ın annesidir. Öz kardeşi olmayan bu kadın muhtemelen babası tarafından daha çok sevgi gördüğünden İhtiyar Kız için takıntılı boyutta negatiftir.

2 - S Ü R E Ç A N A L İ Z İ

2.1. Sürec, çalışma ve değerlendirmeleri

Kıvanç Nalça'nın Büyü-Düğüm adlı oyununu çalışmamıza karar vermeden evvel okuduğumuz ve çalışmak istediğimiz metinleri birlikte oynayacağımız arkadaşlarımızla paylaştık. Ortak bir karar verme süreci geçirdik öncelikle. Büyü-Düğüm hem daha önce hiç çalışılmamış olmasının büyük etkisiyle ve çalıştırıcımızın oyunu bizim ekibimiz için uygun görmesi sonucunda karşılaştığımız bir oyundu. Yaptığımız okumalarla Büyü-Düğüm adlı fantezisi bol olan bu oyunu, nesnel ölçütlerin geçersizleştirilmesini engellemek için temayı derinleştirmek isteğiyle oyunumuza farklı alt metinler aramak, bulmak ve uygulamak üzere çıktığımız bu yolda üç oyuncu ve çalıştırıcımızla beraber metnin bize verdiklerine çok da ayrı düşmeyecek ama seyirciyi izlerken rahatlatacak formüller bulduk. Karmaşık yapıyı olay örgüsüne ek olarak biçimlendirdiğimiz bir nevi ön oyun (oyunun ikinci ve dördüncü tablosundaki sağaltım oyununa dayanarak) oluşturmayı denedik. Bu ön oyunda üç oyuncu

sahneye girecek ve seyirciye kendilerini rol kişilerinden soyutlayan doktor önlüklerini üzerlerinden çıkarıp, birinci perdede oyuna başlayacakları yerlerine geçeceklerdi Birinci ve ikinci tabloda sahnesi olmayan oyuncu arkadaşımız üzerindeki doktor önlüğünü çıkarmadan bir gözlemci olarak sahnede kalıp oyun mekanının daha dışına konmuş bir sandalyede seyredip performanslara göre seyirci tepkileri verecekti. Böyle bir rejiyi seçmemizin sebebi, üç kadın oyuncunun aslında metinde varolan bir erkek karakterin oynaması gereken sigortacı rolünü oynayan kadın oyuncumuzla beraber, oyun kişilerini sağaltmak için, bir araya gelmiş üç kadın oyuncu tasarımıımız kaynaklıydı. Oyunumuzun sadece kişisel çağrışımlarımızla can vermekle sınırlı kalmamasını istediğimiz ve seyirci tarafından tanımlanabilmesine, alımlanabilmesine yardımcı olmak hedefli bu tasarım bizi üzerinde çok daha çalışılması için yaratılacak zamanın yetersizliğinden duraksamamıza sebebiyet verdi. Bunu aşmak için yaptığımız doğaçlama ve yürüyüş egzersizleriyle oyun kişilerimize daha yakınlaşmak ve onlarla aramızdaki mesafeyi azaltmak, kolektif bir yapıyı da bozmadan oyuna yardımcı olacak malzemelerimizi toplamaya başladık. Yürüyüş egzersizlerimizde ortaya çıkan en belirgin şey, yazılan metindeki karakter devinimlerine ters tavır ve hareketlerin ortaya çıkmasıydı. Metinden aldığımız verilerle ve yaptığımız egzersizlerle, İhtiyar Kız, bir Çocuk-Kadın gibi hareket eden, yerinde duramayan ve evin içerisinde sürekli devinim halinde olan bir kadın olarak belirlendi. Genç Kadın, metinde, sıkıntısının getirdiği bir değişiklik isteği ve kararsızlığıyla evin içerisinde dolaşan, kitap okumasının dışında pek oturmayan bir hareket örgüsü içerisindeyken, egzersizlerimizden yola çıkarak ve oyun kişileri arasındaki farklılığı daha da keskinleştirmemize yardımcı olacağından, çözüm yolu aradığı Freud kitabını okumadaki takıntısını daha da netleştiren boşluk duygusunun getirdiği bir beklentisizlik ve az devinim seçmemizle şekillendirildi.

Bu iki kadın arasındaki ilişkiyi oluşturmaya kalktığımızda düştüğümüz en büyük handikap başlangıçta aralarındaki sevgiyi eksik göstermemiz oldu. Bu handikaba düşmemizin sebebi metinde kadınların birbirleriyle az konuşmaları ve konuşmalarının çoğunda İhtiyar kızın, yeğenine iğneleyici sözler söylemesi ve Genç kadının buna genellikle cevap vermemesi, verdiğinde de alaycı tavrı oldu. Bunu engellemek için, bu iki kadının zoraki bir sebep yüzünden birada yaşamadıklarını, aslında birbirlerine ihtiyaç duyduklarını netleştirdik ve aralarında geçen bu iğneleyici diyalogları, oyun oynanırken arada yapılan fauller olarak nitelendirdik. İhtiyar Kız'a gücenen Genç kadının ona küsmek yerine daha pozitif bir şekilde oyun ihlalini hatırlatması sanki zoraki bir şekilde birbirleriyle yaşıyorlarmış gibi görünen bu iki kadının, birbirlerini ne şekilde tamamladıklarını daha net gösterecekti. Zaten sağıltım oyunlarından anladığımız kadarıyla yıllardır sırlarını paylaşabilen ve yaşamlarındaki travmatik öğelerden ayırıştırmak için birbirlerine yardım eden iki kadının birbirini sevmemesi olanaksızdı. Bu aynı evde yaşayan 'kız' ve 'kadın' yaşlarının tam tersi bir şekilde biçimlendirildi. Provalarda Genç Kadın'ın İhtiyar Kız'a göre daha fazla yaşam tecrübesi olması (her ne kadar beklentileri boşa çıkmış olsa da) ama biçimsel bir saygının dışında İhtiyar Kız'ın yaşam enerjisine ve umuduna duyduğu hayranlık, bir yandan da safiyetini kabullenme ve kibarlık üzerinden çalışıldı. Şiddetli ama alışılmış bir oyun biçimiydi aralarındaki. Genç Kadın saygısızlık etmeden sıkıldığını belli etmeliydi. Bunun için kitabını okurken bir yandan da sorularına ve konuşmalarına eşlik etmemesine ve bağıni koparmamasına çalışıldı. Fakat iletişimsiz görünen, bu gizli iletişim de dengelenmesi gereken en önemli şey oyuncuların ritimlerinin birbirlerine karışmamasıydı. Genç Kadın oynanırken kendi ritminde ve kendi zamanında yaşıyor gibi görünmeli, İhtiyar Kız'ın daha hızlı akan zamanına çok da kapılmadan kendi gerçekliğini koruyabilmeliydi. Fakat çok ince bir çizgide olan bu

ayrıntı bazen Genç Kadın'ı duyarsız gösteriyor ve seyircinin oyundaki gerçeklik duygusunu yitirmesine neden olacak bir tehlike arz ediyordu.

Karşımdaki oyuncu arkadaşımın ve benim, oynadığımız oyun kişilerinin karşılıklı tempolarını dengeleyerek oyunun ritmini ve müziğini yakalamaya çalışırken zorlandık.

Bunu sağlayabilmek için, kısa zamanda netleştirilen rejinin çerçevesinde, oyuncuların alt metin olmaksızın salt birbirlerinin enerjilerini ve nefesini hissedebilecekleri daha çok egzersiz yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Annesiyle kıyaslanmak Genç Kadın için çok ağırdır. Aslında İhtiyar Kızı'n bu yöndeki sözlerinin didişme ihtiyacından kaynaklandığının ve aslında annesine benzemediğini en az kendisi kadar teyzesinin de çok iyi bildiğinin farkındadır. Bu didişme ihtiyacı teyze için hayatı boyunca karşısına çıkan güçlere ve engellere karşı varlık savaşı vermeye alışması, bunu sürdürmek istemesindedir. Onun için yaşam kaynaklarından birisidir didişmek. Onun varoluş biçimi, kendine hayatta yer açma biçimi olmuştur. Bütün bunların bilincinde olan Genç Kadın'ın İhtiyar Kız'a olan tavrını dengede tutmak, bütün bu alt metinleri seyirciye göstermek için gerekliydi.

Metinde birinci tablodan dördüncü tabloya kadar karnındaki yastığı çıkarmayan Genç Kadın hamile gibi davranmakta ve hareket örgüsü hep bu yönde gelişmektedir. Sınıf arkadaşlarımızın katıldığı bir prova sonrası aldığımız eleştirilerden biri Genç Kadın'ın ikinci perdede yaşadığı sağaltım oyunundan sonra, hala hamile gibi hareket etmesinin seyirciye yapılan bir haksızlık olduğu yönündeydi. Metnin öngörüsü uğruna pratikte seyirciyi yanıltan bu detayı değiştirdik. Seyreden arkadaşlarımızın yorumları doğrultusunda seyircinin dördüncü perde de kendisini kandırılmış hissedeceği konusunda hemfikir olup, birinci tablonun başına eklediğimiz bir ön oyunla Genç Kadın'ın karnındaki bir çocuk değil de yastık olduğunu gösterdik, Genç

Kadın'ın çocuğunu kaybetmiş olması sebebiyle geçirdiği ağır travma sonucunda, yaşadığı boşluk duygusunu seyirciye göstermemiz için de bir fırsat oldu bu. Ön oyunu oynarken kadının karnında taşıdığı yastığın bilincinde olmasına rağmen, hala hamile gibi hareket etmesi psikolojik olarak sağlıklı olmadığını ifade etmemize yardımcı oldu. Çocuğunu seçerek sevdiği adamı da kaybetmiş olan ve daha önce sosyal biri olduğunu anladığımız bu kadın yaşadığı bu kayıplar içinde hayatta kalmaya çalışmakta ve İhtiyar Kız'ın evine kapanarak kendisini cezalandırmaktadır.

İlk evrede Genç Kadın'ın bulunduğu evdeki nesnelere ilgisinin çok az olduğunu düşündüm. Gerçekten dokunduğu ve hayata olan ilgisini koparmamak için hırpalarcasına ve bir yandan da öfkeyle kavradığı nesnelere okuma gözlüğü ve kitabı olarak kullandım. Üzüldüğünün teyzesi tarafından görüldüğünü istemeyen bir kadın oluşturmak istedim. Oyunun başında teyzesi uyurken ağlamasının bu duyguyu seyirciye göstereceğini düşünerek uyguladım. Keza ilk perdede teyzesinin “anne” ve “ölüm” kavramlarını kullanarak incitilmişliği sonrası kaçtığı mutfaktan dönüşünde de aynı duygu durumunu tasarladım. Aynı incelikte teyzesinin mahremiyetine de özen gösteren bir kadın düşlediğimden İhtiyar Kız'ın ağlamalarında mekanda bulunmamasını ya da onu orada yokmuş gibi hissetmesi için görünmezliği temel alarak Genç Kadın'ı edilgen oynadım. İlk perde de Genç Kadın'ı yapılandırırken yapılan çalışmalarda el ve kollarının serbestliği temel aldım. Bu da Genç Kadın'da istemediğim sertliği yıkmamı sağladı. Genç Kadın'ı öfkesi olmayan, kafası daha az meşgul bir kadına dönüştürmeme yol açıcı bir adım oldu. “Yas sonrası duygusu” olarak adlandırdığımız karışık ve çatışan duyguların içinde olan bu kadını canlandırmaya çalışırken sesimi dinlediğimi fark ettim. Bir oyuncu için çok geriletici bir unsur olan, bu içinden çıkılabilir durumu sadece ‘an’ı yaşayarak orada bulunmakla çözdüm. Genç Kadın için tablo tablo değişen ama toplamında çok da ayrık olmayan bir rahatlama ile yumuşayan bir ses tonu seçtim. Motivasyonumuz seyirciyi de sağaltmak olduğundan zihnimde

beliren imgeleri seyirciye geçirme yolu olarak bedenimi kullandım. Bedenimde oluşan hareketi karşılıyıp reaksiyon vermekle bunu başarabildim. Bütün reaksiyonlarımın ve *gestus*'umun dışarıdan nasıl görüldüğüünün bilincinde olarak, motivasyonumu kaybetmemeye çalıştım. Genç Kadın'ın oyunun bütünündeki duygu hallerini değişim noktalarını saptayarak parçalara böldüm. Sağaltım oyunlarında oynanan karakterlere odaklanıp içimdeki imgelemimi gözlerime yükleyerek oynamayı denedim. Bunu yaparken elbette ki *postür*'ümü de unutmadım.

Genç Kadın'ın yaşadıklarından dolayı hayat tecrübesini İhtiyar Kız'la kurduğu ilişkide onu küçümser gibi değil de safiyetini kaybetmeden oynamaya çabaladım. Bu abamı Genç Kadın'ın annelik duygularını gelişmişliği ile temellendirdim.

Prova sürecinde zaman darlığı yüzünden bazen etkisine girdiğim demoralizasyonu konsantrasyonumun sürekliliğini sağlayarak ve karakteri tutarak yok ettim.

Genç Kadın'ın hamileliğinin ilk dönemlerinde almış olduğunu tasarladığım üstü iekli bir kıyafet giydim. Fakat siyah renklerin yoğunlukta olmasının “yas sonrası duygusu” için uygun olduğunu düşündüğüümden bu yönde bir seçime gittim. Yanlışa düştüğüü bir konu ise kadınların, kendilerini iyi hissetmek için yaptıkları şeyler içerisinden seçip çıkardığım, bu kadının kendini kötü hissettiğinde takıntılı bir biçimde oje sürdüğüüydü. Bu sahnede hiç kullanılmayan aksesuarın izdüşümü de herhangi bir şekilde oyunda görüldüğüünde özensiz ve karakterden ayırık, rahatsız edici bir unsur oldu.

2.2. Rol Çalışma Süreci

Gerçek yaşamda insanlar kullandıkları kelimelerin görünürde ifade ettiği anlamları kastetmezler. O kelimeler, ifade etmek istedikleri alt-metnin şifrenmiş halidir. Tüm oyunlardaki replikler de gerçek yaşamda olduğu gibi söylendiklerinden farklı anlamları içerirler.

Yönetmen ve üç oyuncu “Büyü Düğüm” adlı oyunun performans aşamasına ilişkin çalışmalara başlarken, sürecin replik bazında ele alınmasını kararlaştırmışlardır. Yani her bir repliğin altmetni, açıklaması, hangi duyguyla söylendiği bu sürecin temelini oluşturmaktadır. Bu sebeple bu tez çalışmasındaki Süreç Analizi bölümünün önemli bir kısmı da buna ayrılmaktadır.

Aşağıda yer alan “Oyunun Açıklaması” bölümünde, Genç Kadın’a ait her bir replik öncesi ve/veya sonrasında parantez içerisinde yer alan ve italik harflerle yazılan kısımlar, altmetin, açıklama ve duyguyu belirtmekte olup, oyuncu/yazarın notlarıdır.

2.2. 1-1.Tablo

(Birinci tablonun başında Genç Kadın pencereden bakmaktadır. Eli karnındaki yastıktadır. Hissettiği suçluluk duygusu sebebiyle ağlamamak için kendini zor tutuyordur. Pencereden dışarıya çok da beklenti içine bakmamaktadır. Bir an da karnındaki yastığı çıkarmakla çıkarmamak arasında gidip gelir ve buna cesaret bulamaz.)

İHTİYAR KIZ: Su.... Su... Bir yudum su! Su.... Bir yudumcuk! Yine mi sen?! Bana bunu yapmamı kaç kere söyledim sana!

GENÇ KADIN: Eceliniz tuzdan olacak teyzeciğim *(Biliyorum teyzeciğim bana kızdığınızı ama siz de hak verin ki şu an nankörlük yapıyorsunuz. Sizinle ilgilenmem kötü bir şey değil)*

İHTİYAR KIZ: Sen asıl kendine bak! Bütün gün yiyip içip kımıldamadan oturuyorsun şu koltukta! Gören de loğusa sanır. Baksana fiçı gibi oldun bu yaşta....

GENÇ KADIN: Eee ne gördünüz bu sefer rüyanızda? *(Tamam teyzeciğim pekala. Tuzlu kurabiyelerinizin faydası ne oldu size? Gerçekten kısmetinizi gördünüz mü rüyanızda?)*

İHTİYAR KIZ: Beklemiyorsun ki... İzin vermiyorsun ki O'nu görmeme! Sen de tıpkı annen gibisin.

GENÇ KADIN: Annem küçük şeyleri önemserdi hep. *(Beni kızdırmak istiyorsunuz farkındayım.)* Ben annem gibi değilim. *(Ama yine çok iyi biliyorsunuz ki ben anneme benzemiyorum. Hayat bana küçük şeyleri önemsememeyi öğretti. Ben annemin bilmediği bir şeyi biliyorum, siz bu yüzden benimle berabersiniz. Yine kıyma bana teyze. Ama sana sinirlenmeyeceğim ve kitabımı okumaya devam edeceğim.)*

İHTİYAR KIZ: Kopyasısın onun. Sen de onun gibi erken öleceksin.... Yemek yaptın mı?

GENÇ KADIN: Dün yaptığınız o tuz zehiri kurabiyeler daha bitmedi ki... *(Beni çok kırdığınızın farkındasınız umarım. Konuyu değiştirerek söylediklerinizi unuttuğumu sanmayın. Ama bundan sonra size karışmayacağım. İsterseniz tuzlu kurabiyelerinizi yiyebilirsiniz.)*

İHTİYAR KIZ: Yemek başka, tuzlu kurabiye başka....

GENÇ KADIN: Hep aynı şeyler. Dönüp dolaşıp, mercimek, tavuk, ıspanak, patates... Bi de tuzlu kurabiye. *(Madem konuşmak istiyorsunuz o zaman hatırlatmak isterim ki siz bana bu konuda da özgürlük tanımıyorsunuz)* Canım farklı bir şey istiyor ama, yapacak hiçbir şey yok... *(Ve size kırgınlığının bir anda geçmesini beklemeyin.)*

İHTİYAR KIZ: Tuzlu kurabiye yemek değil ki...

GENÇ KADIN: Çay demleyeyim. *(Tamam teyzeciğim ne olur uzatmayalım. Size kahvaltılık bir şeyler hazırlayayım bu konuda burada kapansın. Ben de rahat rahat kitabımı okuyabileyim.)*

İHTİYAR KIZ: Annen gibisin deyince de karşı geliyor bana... Çayla kahvaltılıkla öğün geçiştir. Sen de evlenip çoluk çocuk sahibi olacaksın da ben göreceğim... Nerede?... O baban olacak adam yüzünden hep! Ben öyle adama erkek mi derim? Pısrık! Akşam işten geliyor

yorgun argın... Karısı olacak o annen de yemek diye, zeytin, peynir, reçel çıkarıyor... İki bardak da çay... O da imamın abdest suyu gibi... Adam da gıkını çıkarmıyor... Babam öyle miydi ya?... Ah benim kara yazgım... (Genç kadının mutfakta gözyaşlarına hakim olamamış, yüzünü yıkayarak teyzesinin yanına geldiğini belirtmek için yüzünü ovuşturarak oturma odasına girmesi için uygun zaman bu repliğin bitimi düşünüldü. Bu zamanlama çay demlemeyi de kapsar. Odaya girer ama teyzesi yardım edilebilecek durumda değildir. Yapılması gereken teyzenin özgürce içini istediği biçimde dökmesine izin vermektir. Genç Kadın kitabını okumaya devam eder. Ama bir yandan da teyzesinin söylediklerini dinlemektedir. Çünkü teyze her seferinde farklı ayrıntılar söylemektedir ve bu da genç kadın için aralarında oynadıkları sağaltım oyunu için çok önemlidir.) Dalyan gibi adamdı... Takım elbise giyermiş hep... Grand tuvalet... Başında da siyah fötr şapka... Sinek kaydı traşlı... Ayakkabıları hep boyalı, cilalı... Pas parlak... Ayna gibi. Koltuğunun altında da bir 'Cumhuriyet'. Aaah... Annem üçüncü karısıymış onun... Evlendiklerinde babam kırkında, annem on beşindeymiş... Hep anlatırdı zavallı annem, az zampara değilmiş, az çektirmemiş ona. Sen kalk İstiklal harbinden gazi mertebesiyle sağ salim dön... İki yıl da esir düş Kırgız Dağında... Açlığa, işkenceye, zulme diren... Gel İstanbul'larda sirozdan öl.. Atatürk gibi... (Ah teyzeciğim şimdi bu da nereden çıktı? .Bu kadın gerçekten inanılmaz bir kadın)Aaah... Ah... (Güldüğümü gördü,yakalandım) Atatürk gibi adammış rahmetli... (Ben kitabımı okumaya devam edeyim) Annemi aldığında bir Çerkez kızıyla nişanlıymış... (Teyzem bu sefer doğruyu söyledi) Yoksa Acem miydi kız? (Teyzeciğim kitabımı okuyorum ben)... Kırkına kadar kaç nişan bozduğunu var sen hesap et artık... Gerdek gecesi, çarşafın üzerinde bir kuzu işkembesi bulmasın mı? İçinde de dokuzu gösteren bozuk bir köstekli saat... Babam kırmış saati açmış bakmış, içi soğan kabuğu dolu... Hemen anlamış... Eeee... Görmüş geçirmiş adam, eski toprak ne de olsa... Hiç düşünmeden; "Çerkez büyüü bu!" demiş...

Yoksa ‘‘Acem Büyüsü’’ m demişti? (Teyzeciğim bana sorma kendin bulmalısın. Benim sana faydam olmaz. Ben de kitabımda arıyorum czmm.) Her neyse... Annem korkmuş tabii... Babam gibi adama, gerdek gecesi ne der böyle şeyler? Tutmuş, fırlatmış atmış Acem büyüsünü camdan dışarı... Belki de Papaz bysyd...

(Teyzeciğim lütfen bölmeyin kitap okumamı. Konsantrasyonum dağılıyor) şşm mahallenin kedileri işkembeye... Crpılırim falan diye de korkmuyor adam... Sonrası malum... Tabii o zaman on beşinde cıtır cıtır kız annem. Onlar için hava hoş... Ben cekiyorum cezasını... İlk cocuğun kaderi bu... (Lütfen ağlamayın. Birşey de söyleyemiyorum. Ne yapsam ne yapsam?) Crkez Büyüsü... Dşkıran büyüsü... Kısmet bağlayan Büyüsü!... Alameti de uyku... Yalnız kız kısmına tutar bu büyü... Uykusunu ayıklığa, gününü dşe döndürür, gl gibi kızların. Ah benim kara yazım... Cayı demledin mi? (Ohh rahatladı ve kendine geldi)

GENC KADIN: Demledim... Birazdan getiririm... (Teyzeciğim size kızgınlığım geçti. Lütfen artık iyi olun, konuşmak isterseniz ben yanınızdayım)

İHTİYAR KIZ: Sakın tuzlu kurabiye getirme yanında! Peynir ekmek getir daha iyi. Tuzlu kurabiye yemek değil ki! Ne okuyorsun sen yine?

GENC KADIN: Freud. (Sizin için Freud ne ifade ediyor acaba? Gerçekten merak ediyorum)

İHTİYAR KIZ: Niye?

GENC KADIN: (Neden Freud okuduğumu nasıl anlatabilirim ki şimdi teyzeme ?En basit haliyle söylemeliyim) Beklerken canım sıkılıyor.

İHTİYAR KIZ: Neredeyse altı aydır, kapı dışarı cıkmadın. Eskiden oyle miydi? Fakülteye diye cıkıp,gece yarıları zor bulurdun evin yolunu... Konuşturma beni... (Ah teyzeciğim herşey keşke tanımladığınız gibi basit olsaydı. Geçmişi hatırlatmak bana şu an iyi gelmeyebilir. Keyfimi

yerine getirmeye çalıştığınızı biliyorum. Teşekkür ederim) Çaya bakayım bari... (Daha olmamıştır ki. Neyse bir şey söylemeyeyim)

GENÇ KADIN: (Anlamalıydım mutfağa neden gittiğini. Şimdi de kurabiye bitti sadece tuz mu yiyeceksiniz? Ah benim güzel teyzem, yapmayın) Ne yapacaksınız yine o tuzu? (Tekrar söyleyeceğim maalesef) Size kaç kere söyledim, eceliniz tuzdan olacak...

İHTİYAR KIZ: Sus. terbiyesizlik etme... Büyüklere karışılmaz öyle, olur olmaz... Oğlun olacak senin! Gözleri de dedeninkiler gibi bal rengi olacak!

GENÇ KADIN: (Nasıl?Durumumla sürekli alay eden teyzem neden şimdi neden böyle bir şey söylüyor?) Nereden anladınız?

İHTİYAR KIZ:Tuz falı bu...

GENÇ KADIN: (Anlamalıydım.Nasıl böyle bir boşluğa düştüm ben?Bu şaka güzel bir şaka değildi teyze)Demek bilip de bilmezden geliyordunuz onca zamandır...

İHTİYAR KIZ:Yoo şimdi baktım falına.Elini burnuna değdirdiğinde anladım.

GENÇ KADIN: (Gücendim size teyzeciğim.Böyle bir konuda nasıl şaka yapabilirsiniz?)Yine mi o garip fallardan biri?

İHTİYAR KIZ:Demek garip buluyorsun...Küçümsüyorsun...Ama dikkatli ol...Bekleyeni hafife almamalısın...

GENÇ KADIN: (Benimde beklediğimi biliyorsunuz, ama bu şakaya güvenmememi beklemeyin.) Sanki ben beklemiyorum...

İHTİYAR KIZ: Hep kendini düşünürsün... Annen gibi... Sıra bende! (Teyzeciğim yapmayın böyle. Nasıl bir yanlış anlama bu) Annenin yüzünden yıllarca bekledim... Babamın da... Ama annem suçsuz... Onun hiç suçu yok. Babam gerdek gecesinde fırlatıp atmasaydı o papaz büyüsünü camdan...Yoksa Acem büyüsü müydü?.. Aman Allah'ım geldiler!..Geldiler diyorum

sana! Duymuyor musun? (Duyuyorum teyze ama kapı ya yanlışlıkla çalınmıştır ya da pazarlamacıdır. Kim olmasını bekliyorsun ki?Bu kadar çabuk duygu değişimlerine inanamıyorum teyze) Hadi baksana kapıya! Ayıp değil mi, bu kadar bekletmek? (Peki teyze kaçış yok .Bari açayım kapıyı, mutfaktan da kahvaltılık bir şeylerle, çayı getireyim) Aman Allah'ım ne kadar da hazırlıksız yakalandım... Kahve pişirmek gerek...Görücüye de çay ikram edilmez ki... (Genç kadın mutfaktan elinde kahvaltılıklarla ve çayla girer. Ve demin kendisine şaka yapan teyzesine o da bir şaka yapma hevesindedir.) Neredeler?

GENÇ KADIN: (Kaç kişi geliyorlar. Ha evet elinizdeki kahve tepsisinden anladığım kadarıyla görücüye aile gelecek. Hem de habersi .Çok tatlı kadınsınız gerçekten teyzecim.)
Kimler?

İHTİYAR KIZ: Yine kovdun değil mi onları?

GENÇ KADIN: (Kimi kovayım Allah aşkına. Gelmeyen birisini kovmam mümkün olabilir mi?) Neden söz ettiğinizi anlayamadım...

İHTİYAR KIZ: Bal gibi de anladın!

GENÇ KADIN: (Anladığım talibinizi beklediğiniz. Ama bunun bir gerçekliği olamayacağını sanıyorum biliyorsunuz.) Birini mi bekliyordunuz?

İHTİYAR KIZ: Kimi beklediğimi eşek gibi biliyorsun!

GENÇ KADIN: (Neyse, ben bu şakayı fazla uzatmayayım. Gerçeğe dönelim) Gelen sadece pazarlamacıydı. Nevresim falan satıyormuş. Sordum, fiyatları da pek öyle ucuz değildi.İhtiyacımız yok deyip, karşı apartmana gönderdim.

İHTİYAR KIZ: Demek beni istemeye gelenleri karşı apartmana gönderiyorsun! Annen gibisin sen de! Ömür boyu bir kız kurusu olarak çürüyüp kalmamı istiyorsunuz hepiniz!

GENC KADIN: *(Teyzecim şaka yaptım sadece. Benim senin için böyle şeyler düşünmem ve seni rakip olarak görebilmem mümkün mü? Yaşadıklarımı biliyorsun, neden hem kendine hem bana bu kadar acımasız davranıyorsun?)* İnanın gelen sadece pazarlamacıydı...

İHTİYAR KIZ: Annen de hep bohçacı derdi, sorduğumda... O da karşı komşuya gönderirdi hep gelenleri... Demek karşı apartmana gönderdin utanmadan!..

GENC KADIN: *(Ah teyzeciğim gerçekliği olmayan bir şeye nasıl bu kadar üzülebiliyorsunuz? Şimdi pazarlamacıyı geri çağırırsam. Hay Allahım adamı nereden bulacağım ya da ne diyeceğim ki şimdi. Saçmalıyorum. Ah ağlamayın teyzeciğim.. Yoksa numara mı bu ağlama? İnanamıyorum beni yine mi kandırdınız? Peki o zaman size sarılmaktan vazgeçiyorum ve gider gibi yapıyorum... Eeveet tabi ki numaraymış bu ağlama. Ah teyzecim yine beni kandırdınız. Tamam, tamam, anlamadım. İnanıyorum size)* Bunları düşünmeyi bırakın da uyuyun biraz...

İHTİYAR KIZ: Bana tuzlu kurabiye getir... Su falan da verme sakın... İstesem de verme tamam mı?

GENC KADIN: *(Bir de bana şimdi tuzlu kurabiye getirmemi söylediniz ya inanamıyorum. Ama başka çarem yok uyusun ki rahatlasın biraz. Bugün çok yordu kendini)* Tamam...

İHTİYAR KIZ: Dört kitabın hakkı için, uhruç ya suhrubat! Muhammed Mustafa yüzü suyu hürmetine, uhruç ya suhrubat! Kısmetim er kişinin suretine, uhruç ya suhrubat!

2.2.2-2. Tablo

Sağaltım oyunun başında Genç Kadın başka bir mekanda (Daha ilişkilerinin başladığı ilk dönemlerde gittikleri bir mekan olarak düşünüldü.) adamı bekliyormuş gibi sandalyede oturup

adamın gelişine kadar biraz heyecanlı gibidir. Adam içeriye girdikten sonra adamın kendisiyle pek ilgilenmediğini gören Genç Kadın bütün iyi niyetiyle ve biraz da ezik bir biçimde adamın davranışlarını izler. Konuşmasına biraz tedirgin başlar.

GENÇ KADIN: *(Bak yine bir aradayız. Ne garip değil mi?)* Her şey dönüp dolaşip aynı kapıya çıkıyor... *(Ama artık daha cesur davranacağım)* Artık hiçbir şey umurumda değil! *(Genç Kadın adamın konuşmasını bekler.)* Senden tek istediğim, tek beklediğim, yaptıklarımı anlamam, fedakarlıklarımın değerini bilmendi... Yalnız senin için yaşıyordum ya.... Bu yaptığın... Hakkın tabii... Baştan böyle karar vermiştik ikimiz...

(Ve son kez seni dinliyorum. Beni dinlemediğini görüyorum ve bu canımı yakıyor. Çünkü ilişkimizde de fazla bir şey istemedim. Senin artık bunu görmem gerekiyor. Ama hala aynı duyarsızlıktasın. Bunun sebebi de benim. Bütün enerjimle seninle konuşuyorum. Sana son kez bütün hissettiklerimi söylemek istiyorum)

İHTİYAR KIZ: Beni şaşırtıyorsun... Bildiğim kadarıyla, güçlü bir kadınsın sen.

GENÇ KADIN: Tutkular kadınları zayıflatıyor. *(Bana kurnazlık yapma lütfen)*

İHTİYAR KIZ: Yatakta bile pek tutkulu görmedim ben seni.Kim bilir, belki de bana denk gelmemiştir, o tutku dediğin şey nasıl bir şeyse...

GENÇ KADIN: Her zamanki gibi yine aşağılıyorsun beni. Başkalarının yanında,dostlarının yanında, herkesin yanında yaptığın gibi... *(Seni hep alttan almak zorundayım değil mi? Senin iğnelemelerine maruz kalıyorum. Hatırladığım şeyler hep çok canımı yakan şeyler değil mi ?Ne tuhaf! Beni aşağılamadığın zaman yok gibi bütün paylaştığımız zamanlarda... Öldürmüyorsun ama eziyet ediyorsun.)*

İHTİYAR KIZ:Aşağılamak mı?Sadece gerçekçiyim ben...Gerçekler karşısında kendini aşağılanmış hissediyorsan ne yapabilirim ben?

GENÇ KADIN:Bunu neden yaptığını biliyorum. *(Elbette!Ben senin o gece istediğin şeyi yapmadığım için kendini aşağılanmış hissettin. Ben bunu daha önce neden düşünemedim)*

İHTİYAR KIZ: Neyi?

GENÇ KADIN: Bana niye saldırdığını... Beni niye sürekli ısırır gibi,bir iğne batırır gibi konuşarak aşağıladığını... *(Hala anlamıyormuş gibi davranman haklı olduğumu gösteriyor)*

İHTİYAR KIZ: Niyeymiş?

GENÇ KADIN: Onu yapmamam. *(Evet söyledim işte.Yüzleşmeye hazır mısın?)*

İHTİYAR KIZ: Neyi?

GENÇ KADIN: *(Tamam,söylüyorum işte)* Hani sevişirken... *(Ne garip bu.Rahatlıkla söyledim)*

İHTİYAR KIZ: Eeee?

GENÇ KADIN: *(Anlaşıldı.Haklıyım.Ben seni aşağılamak istemesem de sen kendini aşağılanmış hissetmişsin. Kaçyorsun)* O en büyük fantezin yok mu senin? *(Sen bir kadından başka ne bekleyebilirsin k ?Bu kadar zaman hiçbir hissettiğimi tam anlamıyla dinlememiş bir erkek olarak. Bir kadının hisleri senin için ne ifade edebilir ki?)* Bir kadından beklediğin en önemli, en özel şey

İHTİYAR KIZ: Saçmalıyorsun... Bu ilişkinin bitmesinin tek nedeni o olamaz tabii ki... Bunu sende benim kadar biliyorsun...

GENÇ KADIN: *(Benim ne bildiğimle ne zaman ilgilendin ki?Benim bildiğim senin benden ayrıldıktan sonra incinen erkeklik gururunu kim olduğu önemli olmayan bir başka kadınla toparlamak istemen.)* Benden ayrılır ayrılmaz birlikte olaya başladığın o kadın memnun ediyor mu seni? *(Yazık, kendini ne kadar aşağılanmış hissetmiş olmalı.)*

İHTİYAR KIZ: Bunu konuşmamızın ne anlamı var şimdi?

GENC KADIN: *(Bakalım gerçekten dürüst olabilecek misin?)* Lütfen yanıt ver bana...

İHTİYAR KIZ: Mutlu etmese onunla birlikte olmadım değil mi?

GENC KADIN: *(Tabi ki olurdun.Mutluluk senin için nedir ki? Bir kadını aşağılamak mı?)*

Bir süre sonra ondan da hevesin geçer senin... *(Üzgünüm ama o kadından da sıkılacaksın. Onu da ezeceksin ve istediklerini ona da yapamadığın an da rahatlıkla o kadını da terk edeceksin.)*

İHTİYAR KIZ: Nereden nereye geldin yine...

GENC KADIN: *(Geldiğim yerden rahatsızlık duyuyorsan haklıyım demektir.)* Haksız mıyım? *(İtiraf et)* Doğru değil mi? *(Yüzleşmek istemediğin gerçek bu işte)* Şeyini o kadar sevmeseydin, üzerine birlikte olduğun her kadın için bir çentik atardın sen.*(Bundan rahatsızlık duyma. Kendini olduğunun dışında gösterdiğinde bir başkası olamazsın)*

İHTİYAR KIZ: Seni duyan da beni tam bir amsalak zanneder...

GENC KADIN:Öyle değil misin?*(Doğruyu söyle.Uzun zamandır yakalayamadığımız samimi bir an içindeyiz.Sadece ikimiz varız burada)*

İHTİYAR KIZ: Konuşmayacağım diyorum kendi kendime,üzerime geliyorsun.

GENC KADIN: *(Zaten istediğim şey de bu. Konuşmalısın. Son kez samimi olabilecek kadar cesur olmalısın)* Söyle ne söyleyeceksen... Nasıl olsa bitti her şey. *(Bana kendini ispatlamak zorunda değilsin artık)* O akşam çekip gitmenin nedeni onu yapmamam değil miydi?*(Evet sebep buydu biliyorum ama senden duymaya ihtiyacım var.)*

İHTİYAR KIZ: Sevmiyorum dedin...

GENC KADIN: *(Seni aşağılamak için yapmadım ki bunu)* Ne var bunda? *(Sevmiyorum dedim çünkü sevmiyordum)* Sahtelik mi istiyorsun benden? *(Sana hissettiğimi dürüstçe söylemeseydim beni daha mı çok sevecektin?)*

İHTİYAR KIZ: Sevmiyorum ne demektir?

GENÇ KADIN: *(Sevmiyorum demek sevmiyorum demektir.)* Ne demekmiş?

İHTİYAR KIZ: İnsanın bir şeyi sevip sevmediğine karar verebilmesi için ne gerekir?

GENÇ KADIN: *(Neden hala söyleyemiyorsun? Neden öfkelendin ki şimdi?)* Uzatma da ne söyleyeceksen söyle!

İHTİYAR KIZ: Daha önce kim bilir kiminle yemişsin bu boku ki, biliyorsun sevip sevmediğini, öyle değil mi?

GENÇ KADIN: *İğrençsin... (Bu kadar kaba olabileceğin aklıma gelmemiştir. Senin samimiyetin ve düşünce tarzın bu işte. Ve ben bunu nasıl göremedim?)*

İHTİYAR KIZ: Konuyu sen açtın. Tamam, burada kapatalım. Bu noktaya gelmemizi istemiyorum ben... Sinirlisin... Söylediklerini de ciddiye almıyorum.

GENÇ KADIN: *(Sinirli değilim. Sadece kendime inanamıyorum. Senin hiç umurunda değil ama ben senin için...)* Yedi aydır kapı dışarı çıkmıyorum...

İHTİYAR KIZ: Bu kendi seçimin... Kurtulabilirdik.

GENÇ KADIN: *(Gerçekten ilginç. Bu kadar hakaret ettiğin bir kadınla nasıl olabilir de birlikte hayatı paylaşabilmekten bahsediyorsun.?)* Biz? Kurtulabilirdik? Demek biraz olsun sorumluluk duyuyorsun... *(Sorumluluk duymadığını biliyorum. Dürüst ol.)*

İHTİYAR KIZ: Ne yapmamı bekliyorsun? Korunabilirdin... Zamanında karar verip aldrabilirdin... Evlenebilirdik.

GENÇ KADIN: *(Korunabilirdim öyle mi? İlk aklına gelen bu oluyor. Sorumluluk derken bahsettiğim benim yok ediciliğime eşlik etmen değildi.)* Yalnızca, hamile olduğumu öğrendiğinde akıl edip de evlenmekten söz ettin sen... *(Daha önce aklına bile gelmemiştir.)* Beni ve onurumu koruyorsun, öyle mi? *(Karnumdaki çocuğun babası sensin ama benim de sevdiğim adamın.)*

Peki daha önce? Evlenmeyi hiç düşündün mü benimle? (Spiral taktırmak la evlilik senin için nasıl aynı şey olabiliyor?)

İHTİYAR KIZ: Kendimi hazır hissetmiyordum...

GENC KADIN: Ben hamile kalınca hazır hissettin demek... (Sorumlulukların o zaman mı aklına geldi?)

İHTİYAR KIZ: Benim suçum ne burada? Söylesene! Seni önemsedim! Kararını özgürce verebil diye, tüm seçenekleri sıraladım... Sen özgür bir kadınsın.. Benimle birlikte olurken de... Ayrılırken de sen kendin karar verdin... Bunları kaç kere konuştuk seninle. “Biz ne düşünürsek düşünelim, neye inanırsak inanalım, içinde yaşadığımız bu toplumun değer yargılarını göz önünde tutmak durumundayız” Mutlu olabilmek için... Sen kadınsın, ben erkek...

GENC KADIN: Ben kadını, sen erkek... (Yine aynı şeyleri tekrarlamaya başladı. Bunlara gerçekten inanıyor olabilir mi bu adam?)

İHTİYAR KIZ: Hiç mi saygı duymadım sana? Erkek gibi mi davrandım? Bunu mu söylemeye çalışıyorsun?

GENC KADIN: Sen de çok iyi biliyorsun ki, tartışmanın hiçbir yararı yok artık... Ben seçimimi yaptım. (Konuştukça batıyorsun. Karnımdaki çocuğu seçmekle doğru bir şey yapmışım. Sen çocuğuma babalık yapabilecek bir adam değilsin.)

İHTİYAR KIZ: İnsanları biliyorsun...

GENC KADIN: Umurumda değil... (Gücsüz bir kadın değilim ben.)

İHTİYAR KIZ: Yasaları biliyorsun...

GENC KADIN: Yasakları...(Bize özgürce karar vermemizi engelleyen baskılayıcı unsurları?)

İHTİYAR KIZ: Kim bilir nelerle karşılaşacaksın...en yakınlarına bile laf anlatamayacaksın... Ona da yazık edeceksin... Çok acı çekeceksiniz... İkiniz de...

GENÇ KADIN: *(Söylediği şeye bak.Ama ‘biz’ gerçekten ‘biz’ olacağız. Haklısın... Tek üzüldüğüm, onun hiçbir seçme şansının olmaması.... Ama bir düşün... Başlangıçta hangimizin vardır ki seçme şansı? (Zaten hiçbir insanın doğarken kendi hayatını seçme hakkı yoktur ki. Senin de yoktu benim de yoktu. Ne yapalım)*

İHTİYAR KIZ: Son kez soruyorum... İnan samimiyim... İstiyorsan, evlenelim?... Ne dersin?

GENÇ KADIN: *(Samimi olmadığını sen de biliyorsun. Bana değil kendine samimi ol öncelikle.)* Sen istiyor musun?

İHTİYAR KIZ: Sorumluluk sahibi bir erkeğim ben...

GENÇ KADIN: *(Gerçekten istiyor olsan da en önemlisi ben sana ne hissediyorum artık?)* Seni seviyor muyum?

İHTİYAR KIZ: Seviyorsan,evlenelim...

GENÇ KADIN: *Lütfen gider misin? (Hayır seni sevmiyorum. Artık suçluluk duygudan sıyrılabirim. Bu çocuğu kaybetmemin sebebi seninle ayrılmış olmamız değildi. Zaten bu çocuğu kaybetmesem de, sen çocuğuma babalık yapabilecek bir adam değilsin. Ne kadar huzurluyum. Karnımda ki yastığımı çıkarabilirim artık.)*

(Bu sahnenin sonunda genç kadın adamın gitmesini bekler. Asla adama bakmaz. Arkasındaki yastığını çıkartır ve onu kendi gerçekliğinde bir nesne olduğunun bilincinde sandalyesine koyar ve yastığa yaslanır. Bu sırada içeriye giren İhtiyar kıza bakışıyla teşekkür eder. İyi ki İhtiyar kız Genç Kadının yaşamındadır.)

2.2.3-3.Tablo

(İhtiyar Kız mutfaktan elindeki su şişesinden suyu kana kana içerek girer, Genç Kadın' ın karşısına oturur ve konuşmaya başlar. Genç Kadın sağaltımdan sonra rahatlamıştır. Ve mekanı daha çok algılamakta, mekanın içinde daha özgür devinmektedir.)

İHTİYAR KIZ: Ooh!Çok iyi geldi... Buraya kadar kurumuş boğazım... Allah'ım nasıl rüyaydı o öyle? Kerbela'ydı sanki..Güneş cayır cayır kavuruyordu. Vallahi bir yudum su için, kızlığımı isteseler verirdim. *(-gülerek-Ah teyzeciğim sana bu sefer vermedim su çünkü söz dinledim. Zaten ben neden vereyim ki suyu. Kısmetiniz verecek rüyanızda.)* Çok uyudum mu?

GENÇ KADIN: *(Tabi rüyanız uzun ama 'Gerçek' te zaman aynı)* Her zamanki kadar teyzeciğim...

İHTİYAR KIZ: Bütün gün yiyip içip kıpırdamadan oturuyorsun şu koltukta... Bak alınma sözlerimden, ama vallahi ayıptır söylemesi, fıçı gibi oldun. Nasıl şişmanlamak bu böyle. Hem kalıplısın, kemiklerin iri. Dikkat biraz. Annen gibi olacaksın böyle giderse... *(Teyzenin bu söylediklerine iç rahatlığıyla güler Genç Kadın. Artık sağaltmanın etkisiyle kendine güveniyor ve iç huzuru sağlanmış olduğundan çok daha güler yüzlü ve açık)*

GENÇ KADIN: *(Bu kadar uzun geldiyse size bu rüya vardır mutlaka bir anlamı. E hadi hayra yorun bakalım)* Neye yoruyorsunuz peki?

İHTİYAR KIZ: Neyi?

GENÇ KADIN: *(Teyzem oyun istiyor yine)* Rüyanızı...

İHTİYAR KIZ: Hangisini?

GENÇ KADIN: *(Anlatmak istemediğimize emin misiniz?)* Şu demin uyuduğunuzda gördüğünüz, sizi susuzluktan kurutan rüyanızı diyorum, neye yoruyorsunuz?

İHTİYAR KIZ: Ulaşamıyorum ki sonuna! Hep bir engel çıkıyor. Yarım kalan arada kesilen rüya hayra yorulur mu? Yine kesin sen uyandırmışsındır beni, annen gibi!.. Bu böyle olmayacak. Başka bir şey denemek gerek... Hem tuzlu kurabiye yemekten de gına geldi artık...

GENÇ KADIN: *(Teyzenin şakalarına güler Genç Kadın. Tuzlu kurabiye hakkında ilk defa böyle bir şey söylemiş olması onu mutlu eder. Ama Genç kadın sanki şimdiye kadar hiç bu konuda konuşmamış gibi davranır.)* Bakın bu doğru. Tuz sizin için çok zararlı.

İHTİYAR KIZ: Tabii canım...Sanki başka yolu yok bunun...Cafer-i Sadık'ın Risale-i Falname'sinde daha ne fallar var...Yoksa Tefe'ülname'sinde miydi o fallar? Ah rahmetli babacığım... Nur içinde yatsın... Hayatta olsaydı ne de güzel hayra yorardı rüyamı... Eeee... Ne de olsa görmüş geçirmiş adam...

GENÇ KADIN: *(Öyle diyorsanız öyledir teyzeciğim.)* Öyle...

İHTİYAR KIZ: Dokuz gece... Saat dokuzda... Dokuz yıldız sayıp... Hiç kimseyle konuşmadan yatılır... Hatun kişi, rüyasında mutlaka kısmeti olan er kişiyi görür...

GENÇ KADIN: Saat dokuzu geçti... *(İhtiyar kızın sözünü keser.)*

İHTİYAR KIZ: Oldu mu o kadar?

GENÇ KADIN: Hem yıldız da yok bu gece...*(Pencereye gider.Uzun zamandır bu pencereden bu kadar rahat dışarı bakmamıştır. Teyzesiyle şakalaşmanın keyfini çıkarmaktadır.)*

İHTİYAR KIZ: Dokuz tane de mi yok?

GENÇ KADIN:Yok... *(Espri olsun diye)*

İHTİYAR KIZ: Görüyor musun bendeki kısmeti? O mendebur büyü yüzünden hep!

GENÇ KADIN: *(Size hemen hatırlatayım)* Çerkez büyüü...

İHTİYAR KIZ:Düşkıran, Kısmetbağlayan büyüü..!

GENÇ KADIN: *(Teyzeciğim sakın ağlama)* Tek bir yıldız yok, ne garip... *(Umudumuz var bizim teyze)* Belki de gece olmamıştır daha...

İHTİYAR KIZ: Ne yemek pişirdin?

GENÇ KADIN: *(Eyyvah! Hemen mutfağa gideyim ben)* Ben de onu düşünüyordum. *(Hayır yakalandım. Hayır kızma teyze, şaka yapıyordum)*

İHTİYAR KIZ: Mutlaka bir yolu vardır bu büyüyü bozmanın...

GENÇ KADIN: Canım değişik bir şey istiyor ama yapacak hiçbir şey yok ki... *(Bu replik oynanmadı. Sağaltma işleminden sonra eski neşesine dönen bir kadının hala takıntılı bir şeyler söylüyor olması yorumumuza ters düştü.)*

İHTİYAR KIZ: Bu büyüyü bozmam gerek... Bu iş bu sefer bitmeli... Sen de bana yardım edeceksin.

GENÇ KADIN: *(Tabi ki edeceğim. Ama nasıl?)* Dünkü gibi mi?

İHTİYAR KIZ: Dünü unut! Günleri saymadığım için böyle gencim ben. Geçmiş diyorsan sadece bir an var hesaplaşmak gereken. Gerisi ömür törpüsü.

GENÇ KADIN: *(Genç Kadın burada teyzenin hazır olduğunu söylediğini anlar. Ama gerçekten hazır mıdır teyzesi?)* Dün de böyle demiştiniz...

İHTİYAR KIZ: Dünü unut diyorum sana! Dün, bir düğüm daha atmışız yanlışlıkla. Sen de farkındasın.

GENÇ KADIN: *(Tamam. Bu sefer doğru hatırlayacağım)* Farkındayım... *(Bu bir anlaşma işareti. Kurallarına göre oynanması için)* Bu sefer tuz yok ama.

İHTİYAR KIZ: Yok, o dündü!

(Kapı çalınır. Genç Kadın yine pek umursamaz ama aklına bir fikir gelir. Bu sefer gelen pazarlamacıyı içeri alacaktır. Kapıya doğru ilerler.)

İHTİYAR KIZ: Sonunda geldi! Yine hazırlıksız yakalandım... Hiç beklemiyorken... Ne duruyorsun öyle? Açsana kapıyı! Karşılansana geleni... Onu biraz oyala. Hemen alma içeri! Yine hazırlıksız yakalandım. Bu sefer de karşı apartmana gönderirsen, bir daha yüzüme bakma benim!

(Genç Kadın kapıyı açtığı anda karşısında gördüğü bu toy sigortacıda herhangi bir tekinsizlik hissetmediğinden içeriye alır. Bu bölümde Genç Kadın teyzesini şaşkınlık ve sevimlilikle seyretmekte ve gelen sigortacıya doğal olarak hiçbir şey hissetmemektedir. Sigortacının eve girdiği bölümde Genç Kadın geçmişte kalan içindeki ateşi düşünür. Bu bölümde hedef iki uç kadınlık halini göstermekti seyirciye. Seyirci bir kadın ne böyle ne de böyle olmalı demeliydi. İhtiyar kız histerik tavırlar içindeyken Genç Kadının uzaklık ve geçmişe dönük hüznün duygusu oynandı. İhtiyar kızın dersini alma sahnesidir bu.)

SİGORTACI: İyi günler hanımefendi, nasılsınız?

İHTİYAR KIZ: Teşekkür ederim efendim... Sizi sormalı?

SİGORTACI:Sizi gördüm, daha iyi oldum...

İHTİYAR KIZ: Buyurmaz mısınız?

SİGORTACI: Çok teşekkür ederim... Efendim, sizleri rahatsız etmemin sebebi...

İHTİYAR KIZ: Aman efendim, rahatsızlık ne demek? Duymamış olayım... Neşe getirdiniz evimize...

SİGORTACI: Beni şımartıyorsunuz. Sizler gibi hoş bayanların, bu denli konuksever davranması, beni düşünemeyeceğiniz kadar memnun etti. Fakat emin olun, pişman olmayacaksınız...

İHTİYAR KIZ: Bir sigara yakmaz mısınız?

SİGORTACI: Kullanmıyorum, teşekkürler...

GENC KADIN: *(Teyzeciğim bu toy delikanlının sigortacı olduğunun farkındasın değil mi?)* Teyzeciğim sigortacılar genelde sigara içmez...

İHTİYAR KIZ: Bütün erkekler sigara içer.

SİGORTACI: Bu işe başladığımda bıraktım. Poliçeler genelde sigara kullananları risk grubu dahilinde değerlendirir.

İHTİYAR KIZ: İnsan yaptığı işi ciddiye almalı tabii. O zaman ben size bir kahve yapayım. Belki onun yanında şöyle bir keyif sigarası tellendirirsiniz.

SİGORTACI: Lütfen zahmet etmeyin kafein bana dokunuyor...

İHTİYAR KIZ: Aaaa... Olur mu hiç? Ne zahmeti?

SİGORTACI: Yanlış anlamayın ama kahve de kullanmıyorum. Kafein sinir sistemine çok zarar veriyor. Eeee, bizim işimizde de...

GENC KADIN: *(Teyzeciğim anladınız işte.Neden ısrar ediyorsunuz?)*İsterseniz ısrar etmeyin teyzeciğim...

SİGORTACI: Canım bir şey isterse, söylerim. İnanın bana...

İHTİYAR KIZ: Siz bilirsiniz...

SİGORTACI: Efendim, eviniz diyorum... Oldukça ilginç...

İHTİYAR KIZ: Baba yadigarı...

SİGORTACI: Değerli bir ev olduğu her halinden belli. Artık İstanbul'da pek kalmadı bu güzellikte ev. Ancak sizin de takdir edeceğiniz gibi ahşap yapılarda, yangın tehlikesine her zaman hazırlıklı olmak gerek...

GENC KADIN: *(Evet konuya girelim ki teyzem onu istemeye gelmediğini anlatsın)* Haklısınız... Birkaç kere ufak tefek kazalar geçirmedik değil...

SİGORTACI: Gördünüz mü? Verilmiş sadakanız varmış vallahi... Elektrik kontağından çıkacak küçük bir kıvılcım bile bu canım yapıyı, bu eşsiz hazineyi, birkaç saat içinde küle dönüştürmeye yeter de artar. Yazık değil mi efendim?

İHTİYAR KIZ: Sanırım, ileride başka daha güvenli bir evde oturmamızı planlıyorsunuz... Olabilir tabii, neden olmasın? Manevi değeri olan, baba yadigarı birkaç eşyayı yanıma almak benim için kafi...

SİGORTACI: Siz bilirsiniz ama bu ev oldukça güzel ve kullanışlı görünüyor...

İHTİYAR KIZ: Demek beğendiniz...

SİGORTACI: Beğenmek de laf mı, hayran kaldım...Uygun koşullarda sigortalatıldığı takdirde, uzun yıllar rahatça oturulabilir burada...

İHTİYAR KIZ: Siz daha iyi bilirsiniz.

SİGORTACI: En doğru kararı verdiniz... İnanın pişman olmayacaksınız. Bu poliçeleri doldurun ve hemen güvencemiz altına girin... Hem bu güzel konutunuzu hem de sizleri sigortalayalım. Geleceğe güvenle bakın. Geçmişin sıkıntılarından bir anda çarçabuk kurtulun yani... Bu arada kalemler de sizlere benim hediyem... Sizler, yalnızca her sayfanın önünde ve arkasındaki bölümlere birer imza atın...Poliçeleri ben sizin yerinize doldururum...Tabii ki bu, yani bir sürü imza atmak sıkıcı bir iş. Bu yüzden sizi eğlendirecek bir hikaye anlatmak isterim. Bana verebileceğiniz bir parça ipiniz var mı?

İHTİYAR KIZ: İp mi bizi mi bağlayacaksınız?

SİGORTACI: Hayır efendim ne ilgisi var? Yalnızca bir hikaye anlatacağım.

GENÇ KADIN: *(Teyzenin büyü işlerinde kullandığı bir malzeme olduğu düşünüülerek-teyzeye-)*Bizde ipler pek parça halinde bulunmaz.

SİGORTACI:Nasıl bulunur peki?

GENÇ KADIN: *(Ne saçma soru bu)* Tek parça halinde...

SİGORTACI: Siz öyle getirin efendim... Ben bana gereken kadarını koparırım oradan...

GENÇ KADIN: *(Saçmada olsa bu durum teyzem hikayeyi dinlemek istiyor)* Peki.

SİGORTACI: Teşekkürler...Siz imzalarınızı atmaya devam edin...Küçüktüm...Bir yaz günüydü...Ağbimle balkondaydık... Benim canım sıkılıyordu... Küçükken hep canım sıkılırdı benim. Annem mutfakta bize patatesli yumurta yapıyordu.

İHTİYAR KIZ: Patatesli yumurta mı? Ben de yaparım size isterseniz? *(Bu Genç Kadın'ı güldürür çünkü ihtiyar kızın normalde yemek yapmadığı aşikardır ve kendisine sürekli yemek yapma konusunda ahkamlar keserken daha bunun pratiğini göstermemiştir)*

SİGORTACI: Yapmayın... Hikayemi kesmeyin...

İHTİYAR KIZ: Özür dilerim...

SİGORTACI: Emel Sayın'ın yeni kasetini almıştık, onu dinliyorduk balkonda...Canım sıkılıyor demiştim ya, annem nedense, tıpkı bunun gibi bir parça ip tutuşturdu elime...Ben de baktım ipe...Baktım...Baktım...Nedense düğüm atmak geldi içimden...

İHTİYAR KIZ: Bak haylaza...

(Genç Kadın bu hikayeyi dinlerken sigortacını neden bu kadar genç yaşta hayattan vazgeçmiş olduğunu anlamlandıramaz. Bu sırada imzaları atan teyzesini görür, poliçelerde çok sakıncalı bir şey de görmediğinden imzalar)

SİGORTACI:Sus!... Bir düğüm attım... Bir düğüm, bir düğüm, sonra bir düğüm daha...Üst üste bir sürü düğüm...Hoşuma gitmeye başlamıştı bunu yapmak...Öyle çok düğüm atmıştım ki üst üste, kocaman bir şey olmuştu elimdeki... Sonra aklıma geldi; "Ağbi" dedim... "Bak, bu düğümü kimse çözemez." Düğümümü aldı, baktı, "ben çözerim" dedi. Babam ikimize de harçlık verirdi, ama ben onları hiç harcamazdım. Hepsini biriktirirdim...

“Çözebilirsen, sana bütün paramı veririm” Dedim. “Tamam”,dedi... Uğraşmaya başladı, ben de O’na bakıyordum gülümseyerek. Düğümüne güveniyordum çünkü... Sonra bir baktım, **ağbim** benim o çözülmez düğümümü bir çırpıda çözüverdi... Çok üzüldüm... Sonra büyüdüm... Başka düğümler de attım, kimse çözemesin diye... Polisiye hikayeler yazdım bir süre... Ama çözdü herkes düğümlerimi... Ben de sigarayı bıraktım, sigortacı oldum... Evet... Hikaye bitti... Siz de imzalarınızı atmışsınız bu arada... Ben artık sizden izin isteyeyim.Uğramam gereken başka yerler var. Ancak en kısa sürede tekrar geleceğim.

İHTİYAR KIZ: İsterseniz karşı apartmana da uğrayın.

SİGORTACI: Şu gri olana mı?

İHTİYAR KIZ: Kirli beyaz.

SİGORTACI: Teşekkürler... Artık güvence altındasınız.Geceleri rahat rahat uyuyabilirsiniz.

GENÇ KADIN: *(Aaa Teyzeciğim? Neden?)* Bu kez geleni karşı apartmana siz gönderdiniz.

İHTİYAR KIZ: Zaten gidecekti.

GENÇ KADIN: *(Evet kesinlikle haklısınız. Farkında olmanız çok güzel)* Doğru. *(Ama olsun, bakın)* Artık güvence altındayız...

İHTİYAR KIZ: Ne güzel...

GENÇ KADIN: “Artık geceleri rahat uyuyun,” dedi. *(Bizim evde sadece gece uyumaz ki..)*

İHTİYAR KIZ: Yangın çıkarsa o mu gelip söndürecek şimdi?

GENÇ KADIN: *(Yook tabi ki)*Tüm kaybımızı karşılayacaklar. *(Aman teyze)* Rahat rahat uyuyabiliriz.

İHTİYAR KIZ: Kahve bile içmedi...

GENÇ KADIN: *(Hatırlasana)* Kafein dokunuyormuş sinirlerine.

İHTİYAR KIZ: Acelesi vardı. "En kısa sürede tekrar geleceğim," dedi. Gelir mi dersin?

GENÇ KADIN: *(Emin ol teyzeciğim)* Dediye gelir.

İHTİYAR KIZ: Cuma namazına gitmiş olmasın? Babam camiye adımını atmazdı.

GENÇ KADIN: Namazı kılınmadı mı onun? *(Bu replik teyze-yeğen arasındaki esprili konuşmayı bölüp başka manaya yönlendirdiğinden çıkartıldı)*

İHTİYAR KIZ: Kılındı. Cuma namazını da, cenaze namazını da erkekler kılar.

GENÇ KADIN: Kadınlarinkini de mi? *(Bu replik teyze-yeğen arasındaki esprili konuşmayı bölüp başka manaya yönlendirdiğinden çıkartıldı)*

İHTİYAR KIZ: Hepimizinkini.

GENÇ KADIN: *(Bak bak bak)* Düğümünü de burada unuttu.

İHTİYAR KIZ: Ağbisi bulup ta çözmesin diye bilerek bırakmıştır.

GENÇ KADIN: *(İlginç ama)* Ben de bir rüya gördüm dün...

İHTİYAR KIZ: Sana öyle gelmiştir. Bugün Cuma değil mi yani?

GENÇ KADIN: *(Anlatmak istemiştim. Peki o zaman teyze. Neden dinlemek istemiyorsun ki?)* Cumartesi...

İHTİYAR KIZ: Demek bugün tatil

GENÇ KADIN: *(Neden keyfimiz yerindeyken bana anlattırmıyorsun?)* Aslında emin değilim. Belki de cumadır.

İHTİYAR KIZ: Belki si olur mu bunun?

GENÇ KADIN: *(Olmaz mı hiç?)* Olur.

İHTİYAR KIZ: Bir daha geldiğinde ona soracağım.

GENÇ KADIN: Neyi?

İHTİYAR KIZ: Şu televizyondaki bebek bezi reklamını. Hani beze bir bardak su döküyorlar, sonra üzerine mendille bastırıyorlar. Mendil ıslanmıyor, hatırladın mı?

GENÇ KADIN: *(Ne söyleyeceksin bakalım teyzecim. Evet dinliyorum)* Hatırladım...

İHTİYAR KIZ: Film hilesi mi, yoksa gerçek mi o yaptıkları? Bir daha geldiğinde hatırlat, O'na soracağım bunu. Babama benziyor O. Babam bilirdi böyle şeyleri...

GENÇ KADIN: *(Evet Babanız. Babanız. Ah nasıl unutuverdik)* Nerede kalmıştık?

İHTİYAR KIZ: İyi ki hatırlattın az daha unutuyordum.

GENÇ KADIN: *(Unutmadım, unutmadım)* Geç kalıyorduk.

İHTİYAR KIZ: Tam büyüyü bozacaktık O geldi.

GENÇ KADIN: *(Aslında, tabiki)* Çabucak ta gitti.

İHTİYAR KIZ: Olsun... Artık güvence altındayız. Bir de büyüyü bozduk mu...

GENÇ KADIN: *(Bakalım)* Dünkü düğümü de çözecek miyiz?

İHTİYAR KIZ: Hepsini...

GENÇ KADIN: *(Anlaşma repliği. Oyun kurallarına göre oynanacak.)* Unutmayın, bu sefer tuz yok...

İHTİYAR KIZ: Yok!

GENÇ KADIN: *(Büyük risk bu biliyorsunuz? Sonra kızmayın açmadım diye.)* Ya kapı çalınırsa?

İHTİYAR KIZ: Açma!

GENÇ KADIN: *(Çok tatlı kadınsın teyzem)* Emin misiniz?

İHTİYAR KIZ: Aç... Yok. Açma... Hele bir çalın, o zaman düşünürüz ya da... Sen şimdi koş mutfaktan iki baş kuru soğan getir... Bıçak da getir!

(“Getir” demesine karşın İhtiyar Kız kalkar Genç Kadın ile beraber malzemeleri masadan alır ve masanın başına geri gelirler)

GENÇ KADIN: *(Yaktı bu soğan kabukları gözümü)* Demek büyücüler de ağlarmış, büyülerini hazırlarken...

İHTİYAR KIZ: Olur mu? Büyücüler hiç ağlar mı? Bu bizim kara yazımız!

GENÇ KADIN: *(Bizim mi?)* Bunları ne yapacağız?

İHTİYAR KIZ: Onlara gerek yok. Kapalı bir şeye koy da yemek yaparken kullanırsın. Zıyan olmasınlar... Şimdi şunu tam dokuza kur, sonra da içini aç... *(Yapmakta oldukları büyü, gerdek gecesi İhtiyar Kız'ın babasının gerdek yatağında bulduğu büyüdür.)*

Açtın mı?

GENÇ KADIN: Açtım.

İHTİYAR KIZ: Koy o soğan kabuklarını içine...

GENÇ KADIN: Tamam...

İHTİYAR KIZ: Koydun mu?

GENÇ KADIN: Koydum...

İHTİYAR KIZ: Kapat şimdi arkasını.

2.2.4 - 4.Tablo

(Bu tablo sağaltıma hazır olan İhtiyar Kız için oynanmaktadır. Sahnenin başında İhtiyar kız annesi olarak yatakta ağlıyordur. Bu ağlama çokta gerçek bir ağlama değildir. İçinde soğan kabukları olan bozuk köstekli saat yatağın üzerindedir. Belli ki adam daha önce büyüü bulmuştur. Genç Kadın burada İhtiyar Kız'ın babasını oynayacaktır. Başında bir fötr şapkayla

çeri giren kadının motivasyonu babayı şimdiye kadar duydukları ve bütün gerçekliğiyle oynamaya çalışmak ve teyzesini iyileştirmektedir.)

GENÇ KADIN: Adi kaltak!... On beşinde kız alalım dedik o da orospu çıktı! Kimin altına girdin ulan kaşla göz arasında! Bir de seni düğün dernek yapıp koynumuza soktuk! Güzelim Çerkez kızını bırakıp seni aldım ya, Allah onun için belamı verdi benim. Bununla mı uyutacaktın beni? Bu “Gözbağlayan Gavur Büyüsü”yle mi?! Beni fingirdediğin on yedisindeki toy oğlanlarla mı karıştırdın sen!?! Demek bu büyüyle gözüm bağlanacak, senin ne mal olduğunu anlamayacaktım ha? Kendimi piçinin babası sanıp, boynuzluya çıkaracaktım adımı? Gavatım ya ben! Bu gavur büyüyle olmayan namusunu kurtaracaktın... Pis kaltak!... (Çalan kapıyla adamı oynamayı durdurur. Fötr şapkayı çıkararak) Kapıya bakmamı ister misin teyzeciğim?

İHTİYAR KIZ: Bakma!

GENÇ KADIN: (Teyze hala ağlamayı sürdürdüğünden bu oyunun ona nasıl geldiğini anlamak ister) Emin misiniz?

İHTİYAR KIZ: Değilim! Birinin gelip beni öpmesi gerek, anlamıyor musun? Prens gelip beni öpmeli ki.... Uyanabileyim

İHTİYAR KIZ: Beklediğime değmeli....

GENÇ KADIN: Beklemeye değer mi peki?

Yaşamaya değer mi?(Bu replik oyun rejimize ters düştüğü için oynanmadı)

İHTİYAR KIZ: Ne bileyim ...

Ben yaşama değemedim ki... (Bu replik oyun rejimize ters düştüğü için oynanmadı)

GENÇ KADIN: Bu ne falı peki? (Bu repliklerin oynanmama sebebi Genç Kadının sağaltım oyununu ikinci tabloda tamamlayıp karnundaki yastığı çıkarmış olduğu rejimiz kaynaklıdır.)

İHTİYAR KIZ: Fal mı? (Bu replik oyun rejimize ters düştüğü için oynanmadı)

(Dördüncü tablonun sonunda Genç Kadın İhtiyar Kız'ın yanına giderek onu bir prens olarak öper. Saygıyla teyzesini yatağından kaldırır. Ve her zaman oturduğu sandalyesine oturtur. Genç Kadın da her zaman oturduğu sandalyesine oturur. Birbirlerine bakarak oyunu finallendirdik)

4. SONUÇ

Farklı okullarda eğitim almış, farklı tiyatrolarda farklı oyunculuk çalışmaları yapmış on iki kişinin, bir araya gelmesini sağlayan İleri Oyunculuk Yüksek Lisans programı, her birimize oyunculuk üzerine yeniden düşünebilme, deneyimleyebilme ve bakış açımızı geliştirebilmemiz için bir süreç sağlamıştır.

İki oyuncu arkadaşım ve çalıştırıcı-yönetmenimizle ele aldığımız Büyü-Düğüm adlı oyun 27 Haziran 2006 tarihinde Bahçeşehir Üniversitesi'nin Fazıl Say sahnesinde, bir daha sergilenmemek üzere, tez jürisine oynandı. Bu tez prova döneminde yapılan çalışmalar ve denemelerin çıkarsamalarını kapsar.

Entelektüel bir bakış açısından yaklaşmadığımız prova sürecinde, tekrar tekrar yıkılan yapılandırmalar, bize büyük fayda sağladı. Alıştığımız bir rejinin dışına çıkmak, oyuna ve role her seferinde aynı tazeliikle bakabilme becerisi kazanmamız açısından, keşfedeceğimiz daha çok öge olduğunu görmemiz dolayısıyla, heyecan vericiydi. Değişen her reji, seçilen her oyunu, tavrı, alt-metni, eskisinin etkisinde kalmadan, aynı tazeliikle yaşatmak ve 'an'ı yaratmaya çalışmak, yeniden giyinmeye çalıştığımız oyun kişilerinin (bir oyun çalışma sürecinin neredeyse beşte biri kadar yapılan prova sürecinde) daha çabuk nefes alabilmesine imkan tanıdı. Oyuncunun, oyun kişisiyle daha sağlam temelli ilişki kurabilmesine, hız kazandırdı.

Yönetmenimizin öncülüğünde çalışmaya üçüncü tabloda başlayarak, farklı bir yöntem denedik. Bu yöntem, karakterlerin daha çabuk belirlenmesine ve birbirleriyle ilişkilerinin daha pratik bir şekilde yapılandırılmasına olanak sağladı.

Sahne üzerinde, boyutlu oyuncular olabilmenin ön koşulu elbette ki çok çalışmaktır. Bu çalışma sürecinde, biçim farklılıklarına sahip oyuncuların ortak bir dil bulma yolunda önyargılı olmaması gerekir.

Oyunun genel olarak sorunu, oyun kişilerinin farklı “zaman”larda devindikleri alt-metni dolayısıyla, dengeleyemediğimiz “tempo”uydu. Oyuncu arkadaşlarımla bu dengeyi yakalayabilmek ve seçilmiş kılabilmek için daha fazla doğaçlama yapmamız ve seçimlerimizi daha net paylaşabilmemiz gerekirdi.

Yapılan provalar, oyunculuk açısından, daha önce denenmemiş tarzlara olanak sağlayan bir metni oynamaya çalışmak, oyuncunun alıştığı biçim ve uygulamalara, karşıt bir sistem içerisinde, oyuncunun “yeni”ye olan korkusunu ya da önyargısını yenmek açısından faydalı olmuştur. Oyunculuk mesleğinin, her zaman merakla ve öğrenme isteğiyle başlayan bir macera olduğu aşikardır. Bu engellerle dolu macera içinde “birey” olma ve “kimlik” sorunsallarıyla uğraşmak cesaret ister.

Sonuç olarak, bu çalışma süreci, oyuncululuğuma esnek, pratik, yaratıcı bir bakış açısı kazandırdığından benim için hem eğlenceli hem de etkili bir kazanım olmuştur.

EK

Görev Dağılımı

BÜYÜ DÜĞÜM

Yazan : Kıvanç NALÇA

Yöneten : Doç. Dr. Çetin SARIKARTAL

Oyuncular:

İhtiyar Kız: Sara Meriç CINBARCI

Genç Kadın: Melek Mine TUGAY

Sigortacı: Şebnem DÖNMEZ

Gösterim Yeri: Fazıl Say Sahnesi

Gösterim Tarihi: 27.06.2006

Gösterim Saati: 11.00

KAYNAKÇA

- **Nalça, K:** Toplu Oyunları, Mitos Boyut Yayınları, Tiyatro/Oyun Dizisi 176, İstanbul 2004

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- **Morris, E:** *Fütursuz Oyunculuk*, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 2002.
- **Freud, S:** *Totem ve Tabu*, Sosyal Yayınlar, Kasım 2002.
- **Brook, P:** *Açık Kapı/ Oyunculuk ve Tiyatro üzerine düşünceler*, Yapı Kredi Yayınları, Ağustos 2004.
- **Stanislavski, K:** *Bir Karakter Yaratmak*, Papirüs Yayınevi, Kasım 2002.
- **Brecht, B:** *Tiyatro için Küçük Organon*, Mitos Boyut Yayınları, Kasım 1993.
- **Freud, S:** *Histeri Üzerine Çalışmalar*, Payel Yayınları, Ekim 2001.